

شمسیر حیدری

از ابتدای جنگ بین الملل اول خاک ایران صحنه مداخلات سیاسی و بعد هم تجاوزات قشونی قرار گرفت . بعد از اعلان بیطرفی کابینه مستوفی الممالک در ۱۲ ذیحجه ۱۳۳۲ که روسها با پیشروی قشون خویش بطرف تهران عملاً آنرا نقض کردند و در نتیجه تصمیم شاه و مستوفی به تغییر پایتخت در ۷ محرم ۱۳۳۴ به اصفهان که با وجود عملی نشدن این (۱) نقشه منجر به رفتن قسمت مهمی از وکلا و لیدرها و رؤسای احزاب و همچنین سیاسیون و سرکردگان مجاهدین به قم شد . در قم ابتدا دمکراتها و بعد هم به اتفاق سایرین "کمیته دفاع ملی" را تشکیل داده و دفاع در مقابل قشون روس را که از فتح تهران منصرف شده بود و به تعقیب ایشان پرداخته بود تدارک دیدند . ولی بعد از شکست در مقابل قوای مهاجم روس در جبهه‌های منظره - ساوه - رباط کریم این مهاجرین ابتدا از قم بطرف اصفهان و اراک و بروجرد لرستان پراکنده شده و بالاخره به کرمانشاه عزیمت کرده و حکومت موقت را تشکیل دادند . ریاست این حکومت برعهده رضاقلیخان نظام السلطنه مافی حاکم بروجرد و لرستان و خوزستان که از رجال خوشنام و ضد استعماری و معروف به داشتن شجاعت و لیاقت و اعتقادات مذهبی بود واگذار گردید . (۲) بعد از تشکیل حکومت موقت از دیگر صنوف طبقات مانند روحانیون ، خوانین ، تجار و کسبه نیز از دیگر نقاط ایران به این اردو پیوستند . در این هنگام حکومت موقت به یک سلسله اقدامات قشونی دست زده و یک ارتش ملی از سربازان بومی - سواران شخصی خوانین - ایلات محلی سنجابی و کلهر - و قوای ژاندارمری که تحت نظر افسران سوئدی اداره می شد و پشتیبانی خود را از حکومت موقت اعلان کرده بود تشکیل داد .

از همان اوان جنگ روسیه ارتش صدهزار نفری قفقاز خود را به سرکردگی ژنرال بارانوف (۳) برای مقابله احتمالی با ترکها و همچنین اشغال ایران در صورت اعلان جنگ به ایران گسیل

داشته بود. این قشون بیست هزار نفری را در مرز گذاشته و بقیه را به دو قسمت - جزئی را در آذربایجان مستقر و عمده قشون را برای گرفتن تهران از طرف مرکز فرستاده بود.

در این هنگام که حکومت موقت خود را آماده می کرد قشون چهارده هزار نفری بین - النهرین انگلیس به فرماندهی ژنرال (۴) تاشند به محاصره ارتش ششم ترکیه به فرماندهی ژنرال ۷۳ ساله آلمانی فن در گولتز پاشا (۵) درآمده بود. انگلیسها برای جان بدر بردن از این مهلکه دست بدامان هم پیمان خود روسها شدند و در نتیجه روسها برای شکستن این محاصره دستور پیشروی بطرف کوت العماره را صادر کردند و سی هزار نفر از اردوی نزدیک تهران راه کوت العماره را در پیش (۶) گرفت. برای رسیدن به کوت العماره قشون روس می بایست از استانهای غربی و از طریق کرمانشاه و قصر شیرین که مقر حکومت موقت بود عبور کند لذا روسها حملات سختی بر قوای ملی وارد آورده ولی با استقامت و پایداری شجاعانه قوای ژاندارم و چریکهای ایل سنجابی به سرکردگی سردار مقتدر و سردار ناصر مواجه شدند (۷). این استقامت سنگر به سنگر حکومت موقت در گردنه های کنگاور و بید سرخ و پاطاق که در ضمن بدون هیچ کمک خارجی صورت گرفته بود (۸) آنقدر بطول انجامید تا استقامت انگلیسها در کوت العماره بعد از پنج ماه شکست و بالاخره قشون چهارده هزار - نفری ژنرال تاشند به اسارت ترکها درآمد. این دفاع شجاعانه زبانه زد مردم گشت و فتح کوت العماره قشون روس را از سعی برای پیشروی منصرف گردانید.

خلیل پاشا که بعد از فوت ژنرال فن در گولتز (۹) به فرماندهی ارتش ششم عثمانی نائل آمده بود جشن بزرگی برای این پیروزی در بغداد ترتیب داد که انور پاشا وزیر - جنگ عثمانی نیز آمد. از سوئی دیگر نظام السلطنه و رؤسای حکومت موقت نیز که در این پیروزی سهیم بودند به بغداد دعوت شده و همگی در این جشن شرکت کرده اسرای انگلیسی در اینجا در مقابل فاتحین رژه رفتند. در بغداد نظام السلطنه و انور پاشا در حرم مطهر کاظمین (ع) دست دوستی داده و برای اتحاد اسلام هم عهد شدند و قرار شد که این اتحاد بعداً " به امضای سلاطین دو مملکت برسد. در خلال این مدت در شهر حله نزاع خونینی بین شیعیان و عساکر سنی رخ داد که در اصل به واسطه تحریکات عاکف بیک حاکم این شهر صورت گرفته بود. نظام السلطنه با وساطت خود که به برکناری عاکف بیک انجامید عائله را خوابانید. از دیگر اقدامات ضروری که در این سفر صورت گرفت تأسیس یک بیمارستان بنام شیروخورشید سرخ بود (۱۰). برای قدردانی از تمام این خدمات آیات عظام در نجف اشرف تصمیم گرفتند شمشیری از خزانه حضرت علی (ع) به نظام السلطنه اهداء کنند.

از اوائل جنگ روحانیون بر آن بودند که برای پیشبرد این مبارزات ضد استعماری صورتی مذهبی به این جنگ بدهند و جبهه‌های اسلامی در این منطقه برای مقابله با منافع استعماری روس و انگلیس تشکیل شود. حتی بعد از فتوای جهادی که در عتبات عالیات در ۱۴ جمادی‌الاول ۱۳۳۲ از طرف علمای اعلام شیعه صادر شد (۱۱) - ایشان به این هم اکتفا نکرده و خود در جبهه بین‌النهرین حضور یافتند و جنگجویان را تشویق کردند. لذا این یکی از مناسبترین مواقعی می‌توانست باشد که ایشان بتوانند همبستگی مذهب را با مبارزات ضد استعماری خاطر نشان سازند. اهداء شمشیر از دوبابت این همبستگی را می‌نمایاند از یک‌سوارزش مذهبی این هدیه از طرف تولیت نجف اشرف پشتیبانی مذهب را از این مبارزات ملی نشان می‌داد. و از سوئی دیگر ذات این شمشیر از خزانه حضرت علی (ع) نشان دهنده مردانگی و تحرک و تهاجم و مظهر استقلال ممالک مسلمان می‌بود. اهداء این شمشیر یکبار دیگر جدانبودن سیاست و مذهب را تجلی داد. خود شمشیرگویا از شمشیرهایی بوده که در زمان صفویه توسط یکی از شاهزادگان به خزانه نجف اشرف هدیه شده بوده است. با اطلاع دولت عثمانی عده‌ای از خدام حرم و به ریاست حاج شیخ‌قاسم شمشیر را به کرمانشاه آورده و در روز یکشنبه ۲۰ محرم ۱۳۲۵ به نظام‌السلطنه اهدا کردند. در روز موعود بهاء‌الواعظین مساوات و نظام‌السلطنه سخنرانی کردند و محمد باقر میرزا خسروی شاعر کرمانشاهی نیز قصیده‌ای قرائت نمود. سید محمد متولی (ناظم - مجلس) در این مراسم پرچم نصر من‌الله و فتح قریب را در دست داشت (۱۳).

این شمشیر از طرف ملت ایران به فال نیک گرفته شد. با وجود ناکامی حکومت موقت در جنگ بین‌الملل اول این قیام اثرات عمیقی در وقایع بعدی و مبارزات ضد استعماری چه در ایران و چه در منطقه جنوب غربی آسیا گذاشت.

دستور استقبال شمشیر از اعلامیه‌ای که از طرف حکومت کرمانشاه (امیرناصر) انتشار یافت نقل می‌شود.

دستور استقبال شمشیر مطهر حیدری مرحمتی از ناحیه مقدسه سیف‌الله المسئول -
اسدالله الغائب علی بن ابی‌طالب صلوة الله و سلامه علیه.

در روز یکشنبه ۲۹ محرم الحرام ۱۳۳۵

(۱) عصر شنبه بیست و هفتم چند نفر از آقایان محترم با یک‌دسته سوار بماهیدشت خواهند رفت.

(۲) یکشنبه بیست و نهم دو ساعت قبل از ظهر حکومت کرمانشاهان تاج‌شمه سفید یک‌فروسخی شهر استقبال خواهند نمود و در معیت حکومت رئیس نظمیه با سوار خواهند

بود .

(۳) افواج و ژاندارم ساخلو کرمانشاهان چهار ساعت بغروب مانده از محل باغ مرحوم ظهیرالملک در امتداد خط حاضر خواهند بود .

(۴) چهار ساعت بغروب مانده آقایان محترم اهل بلد از شهر بمحل باغ ظهیرالملک حرکت خواهند نمود (علمای اعلام) (شاهزادگان عظام) (خوانین واعیان) (صاحبمنصبان نظامی داخله و خارجه) (رؤسا و اجزاء ادارات) (تجار محترم و اصناف کسبه) .

(۵) نمایندگان محترم مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه در سه ساعت ونیم بغروب مانده در محل باغ ظهیرالملک حضور بهم می‌رسانند .

(۹) حضرت مستطاب اشرف اعظم آقای نظام السلطنه رئیس هیئت ملی و فرمانده کل قوای ایران با هیئت مشاوره سه ساعت ونیم بغروب مانده از دارالحکومه حرکت خواهند فرمود .

(۶) شمشیر مطهر حیدری دو ساعت و نیم بغروب مانده بمعیت آقایان همراهان و مستقبلین مذکور درماده یک و دووارد و ازطرف حضرت اشرف و عموم حضار محترم تادرب کالسکه مراسم استقبال بعمل آمده و در دست حامل شمشیر مقدس بچادر مخصوص حمل می‌شود .

(۸) حضرت آیه‌الله آقای نورالدین مجتهد دامت برکاته شمشیر مطهر را زیب کمر حضرت اشرف آقای نظام السلطنه رئیس هیئت ملی و فرمانده کل قوای ایران دامت شوکته نموده و دعا برای استقلال مملکت ودوام دولت جاوید آیت اعلی حضرت قویشوکت اقدس شاهنشاه کل ممالک ایران سلطان احمد شاه قاجار خلدالله ملکه وفتح و نصرت غازیان اسلامی خواهند فرمود .

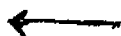
(۹) حضرت اشرف فرمانده کل قوای ایران نطق فرموده و مجلس مبارک بقرائت خطبه ختم خواهد شد .

(۱۰) در موقع حمایل نمودن شمشیر مطهر یکصدوده تیر توپ شلیک خواهد شد .

(حکومت کرمانشاهان)

(امیر ناصر)

۱- در آخرین دقایق که شاه عازم رفتن بود سفرای روس و انگلیس وهمنطور عده‌ای از رجال درباری شاه را از این تصمیم بازداشتند و ضمانت کردند که قشون روس از ینگی امام بین قزوین و کرج پا فراتر نگذاشته و بتهران نیایند .

- ۲- ابراهیم صفائی - رهبران مشروطه دوره دوم - بیوگرافی رضاقلیخان نظام السلطنه مافی - انتشارات جاویدان علمی ۱۳۴۶.
- ۳- ژنرال بارانف
- ۴- ژنرال نشنه
- ۵- فن در گولتز پاشا
چون ایشان خیلی مورد احترام و
علاقه سپاهیان عثمانی بود لقب پاشا گرفته بود.
- ۶- احمداحرار - طوفان در ایران - دو جلد انتشارات نوین شرکت چاپ افق ۱۳۵۲
- ۷- ابراهیم صفائی - رهبران مشروطه.
- ۸- تافتح کوت‌العماره تمام تجهیزات ایران را که از آلمان ارسال می‌شد فن در
گولتز پاشا برای یکسره کردن کار کوت‌العماره به‌کار می‌گرفتند.
- ۹- فن در گولتز پاشا در این محاصره به مرض حصبه در سن ۷۳ سالگی فوت کرد.
- ۱۰- ابراهیم صفائی - رهبران مشروطه.
- ۱۱- مورخ‌الدوله سپهر - ایران در جنگ بزرگ ۱۹۱۴ - ۱۹۱۸. چاپخانه بانک
ملی ایران ۱۳۲۶
- ۱۲- در ۱۳۱۸ رضاقلیخان محیرالسلطنه (نظام‌السلطنه) که والی بروجرد و لرستان
بود به مقام خدای افتخاری آستان تولیت نجف اشرف نائل می‌شود و در غیاب ایشان
همین شیخ قاسم شمسه بعنوان نیابت ایشان مشغول به خدای می‌شود.
- ۱۳- رهبران مشروطه - ابراهیم صفائی.